

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
YVES'A BOTA
przedstawiona w dniu 2 października 2012 r.¹

Sprawa C-399/11

Postępowanie karne przeciwko Stefanowi Melloniemu

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Tribunal Constitucional (Hiszpania)]

Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych — Europejski nakaz aresztowania —
Procedury wydawania osób między państwami członkowskimi — Orzeczenia wydane w wyniku
rozprawy, na której zainteresowany nie stawił się osobiście — Wykonanie kary orzeczonej zaocznie —
Możliwość wznowienia postępowania — Karta praw podstawowych Unii Europejskiej — Artykuł 53

1. W niniejszym odesłaniu prejudycjalnym zwrócono się do Trybunału o wykładnię i ewentualnie ocenę ważności art. 4a ust. 1 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi², w brzmieniu zmienionym decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. wzmacniającą prawa procesowe osób oraz ułatwiającą stosowanie zasady wzajemnego uznawania do orzeczeń wydanych pod nieobecność danej osoby na rozprawie³. Ponadto po raz pierwszy zwrócono się do Trybunału o sprecyzowanie zakresu art. 53 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”).

2. Niniejsza sprawa dobrze ilustruje sposób, w jaki należy postrzegać współistnienie różnych instrumentów ochrony praw podstawowych. Jej źródłem jest orzeczenie Tribunal Constitucional (Hiszpania), zgodnie z którym wykonanie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania wyroku zaocznego powinno zawsze być uzależnione od spełnienia warunku, że osoba skazana będzie mogła skorzystać z ponownego rozpoznania sprawy w państwie wydającym nakaz. Tymczasem art. 4a ust. 1 decyzji ramowej przewiduje m.in., że jeżeli taka osoba wiedziała o wyznaczonej rozprawie i umocowała swego adwokata do jej obrony na rozprawie, nie można uzależnić przekazania od spełnienia warunku tego rodzaju.

3. Poprzez te trzy pytania przedłożone Trybunałowi Tribunal Constitucional zamierza skłonić go do rozważenia różnych rozwiązań, jakie mogłyby pozwolić na zachowanie jego orzecznictwa, w tym w ramach stosowania decyzji ramowej. Należy zatem zbadać kilka możliwości.

1 — Język oryginału: francuski.

2 — Dz.U. L 190, s. 1.

3 — Dz.U. L 81, s. 24, zwana dalej „decyzją ramową”.

4. I tak, czy z wykładni brzmienia, systematyki i celów art. 4a decyzji ramowej można wywieść ogólne stosowanie warunku, zgodnie z którym wykonanie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania wyroku zaocznego wymaga, by osoba skazana mogła skorzystać z ponownego rozpoznania sprawy w państwie wydającym nakaz?

5. Jeżeli nie, to czy artykuł ten jest zgodny z art. 47 akapit drugi i art. 48 ust. 2 karty, które odpowiednio gwarantują oskarżonemu prawo do rzetelnego procesu i przestrzeganie praw do obrony? Poza tym, czy prawo Unii powinno przyznawać tym prawom podstawowym ochronę szerszą niż poziom ochrony gwarantowanej w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC”)?

6. W wypadku gdyby analiza dwóch pierwszych pytań doprowadziła do stwierdzenia, że art. 4a ust. 1 decyzji ramowej czytany w świetle art. 47 akapit drugi i art. 48 ust. 2 karty stoi na przeszkodzie utrzymaniu przez Tribunal Constitucional swego orzecznictwa w dziedzinie europejskiego nakazu aresztowania, czy taką możliwość daje mu art. 53 karty?

I – Ramy prawne

A – Prawo pierwotne Unii

7. Artykuł 47 akapit drugi karty stanowi:

„Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela”.

8. Zgodnie z art.48 ust. 2 karty:

„Każdemu oskarżonemu gwarantuje się poszanowanie prawa do obrony”.

9. W myśl art. 52 ust. 3 karty:

„W zakresie, w jakim niniejsza karta zawiera prawa, które odpowiadają prawom zagwarantowanym w [EKPC], ich znaczenie i zakres są takie same jak praw przyznanych przez tę konwencję. Niniejsze postanowienie nie stanowi przeszkody, aby prawo Unii przyznawało szerszą ochronę”.

10. Artykuł 53 karty przewiduje, co następuje:

„Żadne z postanowień niniejszej karty nie będzie interpretowane jako ograniczające lub naruszające prawa człowieka i podstawowe wolności uznane, we właściwych im obszarach zastosowania, przez prawo Unii i prawo międzynarodowe oraz konwencje międzynarodowe, których Unia lub wszystkie państwa członkowskie są stronami, w szczególności przez [EKPC], oraz przez konstytucje państw członkowskich”.

B – Prawo pochodne Unii

11. Artykuł 1 decyzji ramowej stanowi:

„[...]”

2. Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej.

3. Niniejsza decyzja ramowa nie skutkuje modyfikacją obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej”.

12. Zgodnie z art. 5 decyzji ramowej 2002/584:

„Wykonanie europejskiego nakazu aresztowania przez wykonujący nakaz organ sądowy może, z mocy prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego, podlegać następującym warunkom:

- 1) w przypadku gdy europejski nakaz aresztowania wydaje się w celu wykonania [kary] lub środków zabezpieczających [orzeczonych zaocznie] i jeśli osoba, której to dotyczy, nie została wezwana do osobistego stawienia się lub w jakikolwiek inny sposób powiadomiona o dacie i miejscu [rozprawy], co doprowadziło do wydania [orzeczenia zaocznego], przekazanie [może być uzależnione od warunku], że wydający nakaz organ sądowy udziela zapewnienia uznanego za [wystarczające, by zagwarantować osobie], która podlega europejskiemu nakazowi aresztowania, że będzie ona miała możliwość [złożenia wniosku] o ponowne rozpatrzenie sprawy w wydającym nakaz państwie członkowskim i być [osądzona pod swoją obecność];

[...]”.

13. Zgodnie z art. 2 pkt 2 decyzji ramowej 2009/299:

„w art. 5 [decyzji ramowej 2002/584] skreśla się ust. 1”

14. W miejsce tego skreślonego przepisu art. 2 pkt 1 decyzji ramowej 2009/299 wprowadza do decyzji ramowej 2002/584 art. 4a.

15. Jak wskazano w art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2009/299, ma ona na celu „wzmocnienie praw procesowych osób, wobec których toczy się postępowanie karne, ułatwienie współpracy sądowej w sprawach karnych, a w szczególności usprawnienie wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych przez państwa członkowskie”.

16. Artykuł 1 ust. 2 decyzji ramowej 2009/299 stanowi ponadto, że „[n]iniejsza decyzja ramowa nie powoduje zmiany obowiązku przestrzegania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 Traktatu, w tym prawa do obrony przysługującego osobom, wobec których toczy się postępowanie karne, ani nie powoduje zmiany żadnych obowiązków spoczywających w tym względzie na organach sądowych [państw członkowskich]”.

17. Artykuł 4a decyzji ramowej sformułowany został następująco:

„1. Organ sądowy wykonujący może także odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego z myślą o wykonaniu kary pozbawienia wolności lub zastosowaniu środka zabezpieczającego, jeżeli dana osoba nie stawiała się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie, chyba że w europejskim nakazie aresztowania stwierdza się, że dana osoba, zgodnie z dalszymi wymogami proceduralnymi określonymi w prawie krajowym wydającego państwa członkowskiego:

a) w odpowiednim terminie,

- i) została wezwana osobiście i tym samym została poinformowana o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydano to orzeczenie, albo inną drogą rzeczywiście otrzymała urzędową informację o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy w sposób jednoznacznie pozwalający stwierdzić, że wiedziała o wyznaczonej rozprawie;

oraz

- ii) została poinformowana, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się na rozprawie;
albo
- b) wiedząc o wyznaczonej rozprawie, udzieliła pełnomocnictwa obrońcy, który został wyznaczony przez daną osobę albo przez państwo do tego, aby ją bronić na rozprawie, i obrońca ten faktycznie bronił jej na rozprawie;
albo
- c) po doręczeniu jej orzeczenia i wyraźnym pouczeniu o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach dana osoba ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy pod względem merytorycznym i z uwzględnieniem nowych dowodów oraz które mogą prowadzić do uchylecia lub zmiany pierwotnego orzeczenia:
  - i) wyraźnie oświadczyła, że nie kwestionuje orzeczenia;
lub
  - ii) w ustawowym terminie nie wystąpiła o ponowne rozpoznanie sprawy ani nie złożyła odwołania;
albo
- d) orzeczenie nie zostało jej doręczone osobiście, ale:
  - i) zostanie jej bezzwłocznie doręczone osobiście po jej przekazaniu oraz zostanie wyraźnie pouczone o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach dana osoba ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy pod względem merytorycznym i z uwzględnieniem nowych dowodów oraz które mogą prowadzić do uchylecia lub zmiany pierwotnego orzeczenia;
oraz
  - ii) zostanie poinformowana o terminie, w którym musi wystąpić o takie ponowne rozpoznanie sprawy lub złożyć odwołanie, jak wspomniano w odnośnym europejskim nakazie aresztowania.
[...].

II – Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

18. Postanowieniem z dnia 1 października 1996 r. wydział pierwszy Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional (izby karnej Audiencia Nacional, Hiszpania) uznał za uzasadnioną ekstradycję S. Melloniego (zwanego dalej „skarżącym”) do Włoch w celu osądzenia za czyny wymienione w nakazach aresztowania nr 554/1993 i 444/1993 wydanych odpowiednio w dniach 13 maja 1993 r. i 15 czerwca 1993 r. przez Tribunale di Ferrara (Włochy). Po zwolnieniu z aresztu za poręczeniem majątkowym w wysokości 5 000 000 ESP, które wpłacił następnego dnia, skarżący zbiegł, w związku z czym nie można go było wydać organom włoskim.

19. Orzeczeniem z dnia 27 marca 1997 r. Tribunale di Ferrara stwierdził niestawiennictwo skarżącego i postanowił, że odtąd zawiadomienia będą doręczane adwokatowi, którzy zdobyli jego zaufanie i zostali przez niego wskazani. Wyrokiem Tribunale di Ferrara z dnia 21 czerwca 2000 r., utrzymanym następnie w mocy wyrokiem Corte d'appello di Bologna (Włochy) z dnia 14 marca 2003 r. skarżący został zaocznie skazany na karę 10 lat pozbawienia wolności za oszukańcze bankructwo. Orzeczeniem z dnia 7 czerwca 2004 r. piąta izba karna Corte suprema di cassazione (Włochy) oddaliła odwołanie wniesione przez adwokatów skarżącego. W dniu 8 czerwca 2004 r. prokurator generalny Republiki przy Corte d'appello di Bologna wydał europejski nakaz aresztowania nr 271/2004 w celu wykonania wyroku skazującego wydanego przez Tribunale di Ferrara.

20. W związku z aresztowaniem skarżącego przez policję hiszpańską Juzgado Central de Instrucción nr 6 (Hiszpania) postanowieniem z dnia 2 sierpnia 2008 r. postanowił wystąpić do wydziału pierwszego Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional w związku z nakazem aresztowania nr 271/2004.

21. Skarżący sprzeciwił się przekazaniu go organom włoskim, podnosząc po pierwsze, że na etapie postępowania apelacyjnego ustanowił nowego adwokata, odwołując ustanowienie dwóch poprzednich, a pomimo tego w dalszym ciągu doręczano im zawiadomienia. Po drugie, wskazał, że włoskie prawo procesowe nie przewiduje możliwości odwołania się od wyroku skazującego wydanego zaocznie i że europejski nakaz aresztowania powinien zatem zostać ewentualnie uzależniony od spełnienia przez Republikę Włoską warunku zagwarantowania możliwości zaskarżenia wyroku.

22. Postanowieniem z dnia 12 września 2008 wydział pierwszy Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional postanowił przekazać skarżącego organom włoskim w celu wykonania kary wymierzonej mu przez Tribunale di Ferrara jako sprawcy oszukańczego bankructwa, przy czym uznał, że nie zostało wykazane, by adwokaci ustanowieni przez skarżącego zaprzestali go reprezentować od roku 2001 oraz że jego prawa do obrony były przestrzegane, gdyż wiedział z wyprzedzeniem o wyznaczeniu rozprawy, dobrowolnie w niej nie uczestniczył, a do swojej reprezentacji i obrony ustanowił dwóch adwokatów, którzy występowali w tym charakterze w pierwszej instancji, w postępowaniu apelacyjnym i kasacyjnym, wyczerpując w ten sposób środki zaskarżenia.

23. Skarżący wniósł do Tribunal Constitucional, „recurso de amparo”⁴ przeciwko postanowieniu wydziału pierwszego Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional z dnia 12 września 2008 r. Na poparcie tej skargi podnosi naruszenie bezwzględnych wymogów wynikających z prawa do rzetelnego procesu proklamowanego w art. 24 ust. 2 konstytucji hiszpańskiej. Jego zdaniem naruszona została bowiem sama istota rzetelnego procesu w sposób uchybiający godności człowieka, a naruszenie to wynika z wyrażenia zgody na przekazanie państwowym, które w wypadku bardzo poważnych przestępstw uznają za skuteczne wyroki skazujące wydane zaocznie, nie uzależniając przekazania skazanego od warunku, że będzie on mógł zaskarżyć te wyroki skazujące, zachowując w ten sposób swoje prawa do obrony. Skarżący twierdzi również, że jego skarga ma szczególne znaczenie, ponieważ postanowienie z dnia 12 września 2008 r. odbiega od utrwalonej doktryny Tribunal Constitucional, zgodnie z którą w razie wyroków skazujących za poważne przestępstwa, wydanych pod nieobecność oskarżonego, przekazanie skazanego powinno być uzależnione od możliwości wznowienia postępowania⁵.

24. Postanowieniem z dnia 18 września 2008 r. pierwsza izba Tribunal Constitucional uznała za dopuszczalną „recurso de amparo” i postanowiła zawiesić wykonanie postanowienia z dnia 12 września 2008 r. Postanowieniem z dnia 1 marca 2011 r. pełny skład Tribunal Constitucional, na wniosek swojej pierwszej izby, przydzielił sobie „recurso de amparo”.

4 — Chodzi tu o skargę mającą na celu zagwarantowanie ochrony podstawowych praw i wolności. W trybie tej skargi chronione są przed naruszeniami ze strony władz publicznych (art. 53 ust. 2) między innymi prawa określone w sekcjach I i II rozdziału II tytułu I konstytucji hiszpańskiej, jak prawo do równości (art. 14), prawa podstawowe i wolności publiczne przewidziane w jej art. 15–29 oraz prawo do powołania się na klauzulę sumienia (art. 30 ust. 2).

5 — W tym celu skarżący przytacza wyroki Tribunal Constitucional z dnia 30 marca 2000 r. w sprawie 91/2000; z dnia 5 czerwca 2006 r. w sprawie 177/2006.

25. Sąd odsyłający zauważa, że w ww. wyroku w sprawie 91/2000 uznał, że wiążąca treść praw podstawowych jest bardziej ograniczona, gdy są one rozważane na zewnątrz, to jest w kontekście transgranicznym, ponieważ jedynie najbardziej podstawowe i elementarne wymogi mogą zostać powiązane z art. 24 konstytucji hiszpańskiej i prowadzić do ujawnienia „pośredniej” niezgodności z konstytucją. Jednak orzeczenie sądów hiszpańskich o wyrażeniu zgody na ekstradycję do państw, które w wypadku bardzo poważnych przestępstw uznają za skuteczne wyroki skazujące wydane zaocznie, nie uzależniając przekazania skazanego od warunku, że będzie on mógł zaskarżyć te wyroki skazujące i w ten sposób zachować w ten sposób swoje prawa do obrony, stanowi „pośrednie” pogwałcenie prawa do rzetelnego procesu poprzez naruszenie istoty rzetelnego procesu w sposób uchylający godności człowieka.

26. Sąd odsyłający przypomina jeszcze, że to orzecznictwo ma zastosowanie w ramach procedury wydawania osób ustanowionej w decyzji ramowej 2002/584, a to z dwóch powodów: dlatego że warunek przekazania osoby skazanej jest nieodłącznym elementem istotnej treści konstytucyjnego prawa do rzetelnego procesu oraz dlatego, że art. 5 decyzji przewidywał możliwość, że wykonanie europejskiego nakazu aresztowania w celu wykonania wyroku skazującego wydanego zaocznie będzie uzależnione „z mocy prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego” od warunku, że „wydający nakaz organ sądowy udziela zapewnienia uznanego za [wystarczające, by zagwarantować osobie], która podlega europejskiemu nakazowi aresztowania, że będzie ona miała możliwość [złożenia wniosku] o ponowne rozpatrzenie sprawy w wydającym nakaz państwie członkowskim i być obecna [osądzona pod swoją obecność] (ww. wyrok Tribunal Constitucional w sprawie 177/2006).

27. Sąd odsyłający przypomina wreszcie, że w swoim wyroku z dnia 28 września 2009 r. w sprawie 199/2009 uwzględnił „recurso de amparo” skierowaną przeciwko postanowieniu, w którym Audiencia Nacional wyraziła zgodę na przekazanie skazanego do Rumunii w związku z wykonaniem europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania wydanego zaocznie wyroku skazującego na karę czterech lat pozbawienia wolności, nie wspomniawszy o wymogu dotyczącym możliwości wznowienia postępowania w którym zapadł ten wyrok skazujący. Uwzględniając skargę, Tribunal Constitucional nie podzielił argumentów Audiencia Nacional, w myśl których wyrok skazujący w rzeczywistości nie był wyrokiem zaocznym, ponieważ zainteresowany udzielił pełnomocnictwa adwokatowi, który stawił się na rozprawie jako jego szczególny obrońca.

28. Zdaniem Tribunal Constitucional trudność wynika stąd, że decyzją ramową 2009/299 skreślony został art. 5 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584 i wprowadzony nowy art. 4a. I tak art. 4a nie pozwala na „odm[owę] wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego z myślą o wykonaniu kary pozbawienia wolności lub zastosowaniu środka zabezpieczającego, jeżeli dana osoba nie stawiła się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie”, jeżeli dana osoba, „wiedząc o wyznaczonej rozprawie, udzieliła pełnomocnictwa obrońcy, który został wyznaczony przez [nią] albo przez państwo do tego, aby ją bronić na rozprawie, i obrońca ten faktycznie bronił jej na rozprawie”. W sprawie, która stała się przyczyną wszczęcia niniejszego postępowania w przedmiocie zgodności z konstytucją, jak zauważa sąd odsyłający, okazało się, że skarżący udzielił pełnomocnictwa dwóm adwokatom, którzy zdobyli jego zaufanie, których Tribunale di Ferrara powiadomił o terminie przyszłej rozprawy, a zatem skarżący o tym terminie wiedział. Okazało się także, że ci dwaj adwokaci rzeczywiście bronili skarżącego na rozprawie w pierwszej instancji, a także w późniejszych postępowaniach apelacyjnym i kasacyjnym.

29. Pytanie, jakie stawia sobie sąd odsyłający, dotyczy zatem kwestii, czy decyzja ramowa stoi na przeszkodzie uzależnieniu przekazania skarżącego przez sądy hiszpańskie od możliwości wznowienia postępowania, w którym zapadł wyrok skazujący.

30. Tribunal Constitucional nie zgadza się ponadto z argumentem Ministerio Fiscal Ante el Tribunal Constitucional, jakoby nie było konieczne wystąpienie z pytaniem prejudycjalnym z uwagi na to, że decyzja ramowa 2009/299 nie ma – *ratione temporis* – zastosowania w sprawie głównej. Przedmiotem sprawy głównej nie jest bowiem ustalenie, czy postanowienie z dnia 12 września 2008 r. zostało wydane

z naruszeniem decyzji 2009/299, lecz czy zapadło ono z naruszeniem prawa do rzetelnego procesu chronionego przez art. 24 ust. 2 konstytucji hiszpańskiej. Decyzję ramową należy zatem, zdaniem Tribunal Constitucional, wziąć pod uwagę przy ustalaniu treści tego prawa, które wywiera skutki na zewnątrz, ponieważ stanowi ona prawo Unii mające zastosowanie w chwili oceny zgodności z konstytucją. Jej uwzględnienia wymaga także zasada wykładni zgodnej prawa krajowego z decyzjami ramowymi⁶.

31. W świetle powyższych rozważań Tribunal Constitucional w dniu 9 czerwca 2011 r. postanowił zawiesić postępowanie w „recurso de amparo” i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy art. 4a ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 [...] należy interpretować w ten sposób, że zakazuje on sądom krajowym w przypadkach wskazanych w tym przepisie uzależnienia wykonania europejskiego nakazu aresztowania od warunku, iż sprawa zakończona danym wyrokiem skazującym będzie mogła być ponownie rozpatrzona w celu zapewnienia oskarżonemu prawa do obrony?
- 2) W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, czy art. 4a ust. 1 decyzji ramowej [...] jest zgodny z wymogami wynikającymi z prawa do skutecznej ochrony sądowej i sprawiedliwego procesu zawartymi w art. 47 [karty] [...] oraz z prawem od obrony zawartym w art. 48 ust. 2 [tej karty]?
- 3) W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie drugie, czy art. 53 [karty] interpretowany zgodnie z wykładnią systemową w związku z prawami zawartymi w art. 47 i 48 karty zezwala państwu członkowskiemu na uzależnienie przekazania osoby skazanej zaocznie od umożliwienia ponownego rozpoznania sprawy zakończonej danym wyrokiem skazującym w państwie wydającym nakaz, poprzez przyznanie w ten sposób tym prawom szerszego poziomu ochrony niż wynikający z prawa Unii [...], w celu uniknięcia wykładni ograniczającej lub naruszającej prawo podstawowe zawarte w konstytucji państwa członkowskiego?”.

32. Ministerio Fiscal Ante el Tribunal Constitucional, rządy hiszpański, belgijski, niemiecki, włoski, niderlandzki, austriacki, polski, portugalski oraz Zjednoczonego Królestwa, Rada Unii Europejskiej oraz Komisja Europejska złożyły w niniejszym postępowaniu uwagi na piśmie.

33. Skarżący, Ministerio Fiscal Ante el Tribunal Constitucional, rządy hiszpański, niemiecki i niderlandzki przedstawiły uwagi ustne na rozprawie w dniu 3 lipca 2012 r.

III – Analiza

34. Przed zbadaniem tych trzech pytań należy ustosunkować się do przedstawionych przez Ministerio Fiscal Ante el Tribunal Constitucional, rządy belgijski, niemiecki i Zjednoczonego Królestwa, a także przez Radę argumentów, zgodnie z którymi rozpatrywany obecnie wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest niedopuszczalny.

A – W przedmiocie dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

35. Na poparcie twierdzenia o niedopuszczalności rozpatrywanego orzeczenia w trybie prejudycjalnym zostały podniesione dwa zasadnicze argumenty.

⁶ — Zobacz wyrok z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie C-105/03 Pupino, Zb.Orz. s. I-5285, pkt 43.

36. Po pierwsze, zgodnie z tym stanowiskiem decyzja ramowa 2009/299 nie ma zastosowania *ratione temporis* do postępowania w sprawie przekazania toczącego się przed sądem krajowym, a zatem Trybunał nie jest w ramach niniejszej spawy właściwy do dokonywania jej wykładni i oceny jej ważności. Zarówno bowiem data wydania europejskiego nakazu aresztowania nr 271/2004 (8 czerwca 2004 r.), jak i data wydania przez Audiencia Nacional orzeczenia o przekazaniu skarżącego organom włoskim (12 września 2008 r.) są wcześniejsze niż data przyjęcia decyzji ramowej 2009/299.

37. Po drugie, za hipotetycznym charakterem przedłożonych pytań przemawiać ma okoliczność, że Republika Włoska skorzystała z wynikającej z art. 8 ust. 3 decyzji ramowej 2009/299 możliwości odroczenia do dnia 1 stycznia 2014 r. stosowania jej w wypadkach uznawania i wykonywania przez właściwe organy włoskie orzeczeń wydanych pod nieobecność zainteresowanego na rozprawie⁷; sprawia to, że odpowiedź na pytania nie jest użyteczna dla rozstrzygnięcia sprawy głównej.

38. Przypominam, że zdaniem Trybunału domniemanie istotności związane z pytaniami prejudycjalnymi przedkładanymi przez sądy krajowe może zostać obalone jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdy oczywiste jest, że wnioskowana wykładnia przepisów prawa Unii, o które chodzi w pytaniach, nie ma żadnego związku z realiami bądź przedmiotem sporu głównego lub gdy zagadnienie ma charakter hipotetyczny bądź gdy Trybunał nie dysponuje danymi dotyczącymi faktów lub prawa niezbędnymi do udzielenia użytecznej odpowiedzi na zadane mu pytania. Poza tymi przypadkami Trybunał ma co do zasady obowiązek wydania orzeczenia w przedmiocie postawionych mu pytań prejudycjalnych⁸.

39. W niniejszej sprawie nie zachodzi żaden z przypadków mogących – wyjątkowo – uzasadniać niedopuszczalność odesłania prejudycjalnego.

40. W pierwszej kolejności należy obalić pierwszy argument dotyczący niestosowalności *ratione temporis* decyzji ramowej 2009/299 do postępowania w sprawie przekazania toczącego się przed sądem krajowym.

41. Z brzmienia art. 8 ust. 2 decyzji ramowej 2009/299 wynika bowiem, że decyzja ta „ma zastosowanie do uznawania i wykonywania orzeczeń wydanych pod nieobecność danej osoby na rozprawie od dnia [28 marca 2011 r.]”. Przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że poczynając od dnia 28 marca 2011 r., organ sądowy wykonujący nakaz, który orzeka w przedmiocie uznania i wykonania orzeczeń wydanych pod nieobecność danej osoby na rozprawie, niezależnie od tego, czy orzeczenia te zostały wydane przed tym dniem, czy po nim, powinien stosować właściwe przepisy decyzji ramowej 2009/299.

42. Takie rozwiązanie jest spójne z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, zgodnie z którym przepisy proceduralne mają zasadniczo zastosowanie do wszystkich postępowań zawisłych w momencie ich wejścia w życie, w odróżnieniu od przepisów materialnych, które są zazwyczaj interpretowane w ten sposób, iż nie obowiązują w stosunku do sytuacji powstałych przed ich wejściem w życie⁹.

7 — Zobacz oświadczenie dla celów art. 8 ust. 3 decyzji ramowej Rady 2009/299 (Dz.U. 2009, L 97, s. 26).

8 — Zobacz w szczególności wyrok z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie C-467/05 Dell’Orto, Zb.Orz. s. I-5557, pkt 40, a także w odniesieniu do oceny ważności normy prawa Unii wyrok z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie C-343/09 Afton Chemical, Zb.Orz. s. I-7027, pkt 13, 14.

9 — Zobacz m.in. wyrok z dnia 12 sierpnia 2008 r. w sprawie C-296/08 Santesteban Goicoechea, Zb.Orz. s. I-6307, pkt 80 i przywołane tam orzecznictwo.

43. Skoro zatem art. 4a decyzji ramowej ogranicza się do określenia warunków, w których uznania i wykonania orzeczenia kończącego postępowanie, w którym dana osoba nie stawiała się osobiście, nie należy odmawiać, należy uznać, przepisy tegoż art. 4a za normy proceduralne¹⁰.

44. Artykuł 4a decyzji ramowej znajduje więc doskonałe zastosowanie w postępowaniu w sprawie przekazania, które nadal toczy się przed sądem krajowym.

45. Jeżeli chodzi o oświadczenie, w którym Republika Włoska powołała się na wynikającą z art. 8 ust. 3 decyzji ramowej 2009/299 możliwość odroczenia jej stosowania przy uznawaniu i wykonywaniu przez właściwe organy włoskie orzeczeń wydanych pod nieobecność zainteresowanego na rozprawie do dnia 1 stycznia 2014 r., to nie uważam, by mogło ono spowodować niedopuszczalność rozpatrywanego odesłania prejudycjalnego z tego powodu, że samo w sobie sprawia, że odpowiedź Trybunału nie jest użyteczna dla rozstrzygnięcia sprawy głównej.

46. Bezsporne jest bowiem, że art. 4a decyzji ramowej z materialnego punktu widzenia służy regulowaniu takiego rodzaju sytuacji, jak występuje w sprawie przed sądem krajowym. Ponadto skoro data 1 stycznia 2014 r. stanowi ostateczny termin, nic nie stoi na przeszkodzie temu, by Republika Włoska zdecydowała się na przyjęcie daty bliższej, a nawet na zmianę swego oświadczenia.

47. Jest zatem pewne, że odpowiedź Trybunału na pytania przedłożone przez Tribunal Constitucional najpóźniej w dniu 1 stycznia 2014 r. będzie użyteczna nie tylko dla Tribunal Constitucional przy orzekaniu w sprawie „recurso de amparo”, która do niego wpłynęła, ale również dla organu sądowego wykonującego nakaz przy orzekaniu w postępowaniu w sprawie przekazania.

48. Szczególny charakter „recurso de amparo” zawisłej przed Tribunal Constitucional również przemawia za dopuszczalnością rozpatrywanego odesłania prejudycjalnego. Rozpoznając tę skargę, sąd ten powinien przeprowadzić kontrolę zgodności z konstytucją, w trakcie której konieczne będzie uwzględnienie prawa Unii, oraz w szczególności karty zgodnie z nakazem płynącym z art. 10 ust. 2 konstytucji hiszpańskiej. Jak precyzuje Tribunal Constitucional w postanowieniu odsyłającym, uwzględnienie prawa Unii jest niezbędne przy określeniu chronionej konstytucją treści prawa do rzetelnego procesu¹¹.

49. Kontrola, którą powinien przeprowadzić Tribunal Constitucional jest porównywalna z kontrolą, jaką mógłby przeprowadzać sąd konstytucyjny w ramach konstytucyjnej kontroli a priori ustawy transponującej decyzję ramową 2009/299. I tak, gdyby w celu przeprowadzenia takiej kontroli sąd ten zwrócił się do Trybunału o wykładnię lub ważność tej decyzji ramowej, Trybunał zgodziłby się prawdopodobnie na udzielenie odpowiedzi, nawet gdyby termin transpozycji jeszcze nie upłynął¹².

10 — Zobacz podobnie wyrok z dnia 1 lipca 2004 r. w sprawach połączonych C-361/02 i C-362/02, Tsapalos i Diamantakis, Zb.Orz. s. I-6405, pkt 20. Przytaczając słowa użyte przez Europejski Trybunał Praw Człowieka, można powiedzieć, że procedura europejskiego nakazu aresztowania „nie dotyczy zasadności oskarżenia w sprawie karnej” i że „wydanie skarżącego [właściwym] organom [nie jest] karą wymierzoną oskarżonemu za popełnienie przestępstwa, lecz procedurą, której celem jest umożliwienie wykonania wyroku” (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 7 października 2008 r. w sprawie Monedero Angora przeciwko Hiszpanii). Innymi słowy procedura europejskiego nakazu aresztowania nie ma wpływu na indywidualną odpowiedzialność karną, lecz ma na celu ułatwienie wykonania orzeczenia wydanego przeciwko skazanemu.

11 — Zobacz w tej kwestii, E. Guillén López, The impact of the European Convention of Human Rights and the Charter of Fundamental Rights of the European Union on Spanish Constitutional law: make a virtue of necessity, *Human rights protection in the European legal order: the interaction between the European and the national courts*, Intersentia, 2011, s. 309, gdzie sprecyzowano, że „with the authorisation for the ratification of the Lisbon Treaty, organic law 1/2008 [...] states in Article 2 that: »Under the provisions of paragraph 2 of Article 10 of the Spanish constitution and paragraph 8 of Article 1 of the Treaty of Lisbon, the rules relating to fundamental rights and freedoms recognized by the constitution shall be interpreted in accordance with the provisions of the Charter of Fundamental Rights« (s. 334).

12 — Zobacz analogicznie, w odniesieniu do skargi o kontrolę zgodności z prawem, wniesionej do High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court) (Zjednoczone Królestwo) i mającej na celu zakwestionowanie transpozycji określonej dyrektywy, mimo że na dzień wniesienia tej skargi termin wyznaczony na transpozycję tej dyrektywy jeszcze nie upłynął i nie został jeszcze przyjęty żaden krajowy środek transpozycji owej dyrektywy, wyrok z dnia 3 czerwca 2008 r. w sprawie C-308/06 Intertanko i in., Zb.Orz. s. I-4057, pkt 33–35, a także ww. wyrok w sprawie Afton Chemical, pkt 15–17.

50. Z uwagi na to, że przedłożone pytanie prejudycjalne jest moim zdaniem dopuszczalne, należy przystąpić do badania kolejno wszystkich trzech pytań zadanych przez Tribunal Constitucional.

B – W przedmiocie pytania pierwszego

51. Poprzez pytanie pierwsze Tribunal Constitucional zmierza zasadnicza do ustalenia, czy wykładni art. 4a ust. 1 lit. a) i b) decyzji ramowej należy dokonywać w ten sposób, że zabrania on organowi sądowemu wykonującemu nakaz, w wypadkach określonych w tym przepisie, uzależnienia wykonania europejskiego nakazu aresztowania od warunku, że osoba, której nakaz dotyczy, będzie mogła skorzystać z ponownego rozpoznania sprawy w państwie członkowskim wydającym nakaz.

52. Tribunal Constitucional w następujący sposób przedstawia swoje wątpliwości co do ewentualnej odpowiedzi na to pytanie. Po pierwsze, jego zdaniem art. 4a ust. 1 decyzji ramowej można poddać wykładni literalnej, stwierdzając, że zabrania on organowi sądowemu wykonującemu nakaz odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, lecz niekoniecznie uzależnienia tego wykonania od warunków takich jak możliwość ponownego rozpoznania sprawy. Po drugie, nawet gdyby nie zgodzić się z taką literalną wykładnią, do takiego wniosku może prowadzić art. 1 ust. 3 decyzji ramowej.

53. Nie podzielam wątpliwości Tribunal Constitucional co do znaczenia, jakie należy nadać art. 4a ust. 1 decyzji ramowej. Analiza treści, systematyki i celu tego przepisu wykazuje bowiem, że we wskazanych w nim wypadkach organ sądowy wykonujący nakaz nie może w sposób ogólny uzależnić wykonania europejskiego nakazu aresztowania od warunku, że osoba, której nakaz dotyczy, będzie mogła skorzystać z ponownego rozpoznania sprawy w państwie członkowskim wydającym nakaz.

54. Z brzmienia art. 4a decyzji ramowej wynika, że zawiera on fakultatywną podstawę odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności, jeżeli zainteresowany nie stawiał się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie. To uprawnienie obwarowane jest czterema wyjątkami, które pozbawiają organ sądowy wykonujący nakaz możliwości odmowy wykonania danego nakazu aresztowania.

55. Jak wskazuje motyw 6 decyzji ramowej 2009/299, prawodawca Unii miał zamiar „[określić] warunki, w jakich nie należy odmawiać uznania i wykonania orzeczenia wydanego w wyniku rozprawy, na której dana osoba nie stawiała się osobiście. Są to warunki alternatywne; jeżeli spełniony jest jeden z nich, organ wydający – wypełniając odpowiednią część europejskiego nakazu aresztowania [...] – udziela zapewnienia, że wymogi zostały lub zostaną spełnione, co powinno być wystarczające do celów wykonania orzeczenia na podstawie zasady wzajemnego uznawania”.

56. Sytuacje wymienione w art. 4a ust. 1 lit. a)–d) decyzji ramowej można podzielić na dwie kategorie.

57. Pierwsza kategoria obejmuje lit. a) i b) tego przepisu. Wynika z nich, że organ sądowy wykonujący nakaz nie może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania bądź w sytuacji, gdy zainteresowany został wezwany osobiście lub w inny sposób powiadomiony o terminie i miejscu rozprawy oraz poinformowany o tym, że orzeczenie może zostać wydane pod jego nieobecność, bądź w sytuacji gdy – wiedząc o wyznaczonej rozprawie – udzielił pełnomocnictwa obrońcy, który został wyznaczony przez niego albo przez państwo członkowskie do tego, aby go bronić na rozprawie, i obrońca ten faktycznie bronił go na rozprawie.

58. W świetle opisu stanu faktycznego sporu przed sądem krajowym przedstawionego przez sąd odsyłający sytuacja skarżącego odpowiada raczej hipotezie z art. 4a ust. 1 lit. b) decyzji ramowej. Przypominam bowiem, że skarżący umocował dwóch adwokatów, którzy cieszyli się jego zaufaniem i których Tribunale di Ferrara powiadomił o terminie planowanej rozprawy, tak więc skarżący o tym terminie wiedział. Wykazane zostało także, że ci dwaj adwokaci rzeczywiście bronili skarżącego w procesie, zarówno w pierwszej instancji, jak i w postępowaniach odwoławczych: apelacyjnym i kasacyjnym.

59. Lektura art. 4a ust. 1 lit. a) i b) decyzji ramowej skłania do stwierdzenia, że brzmienie tych dwóch liter w żaden sposób nie wskazuje na wymóg, by w tych sytuacjach zainteresowanemu miało przysługiwać prawo do ponownego rozpoznania jego sprawy w państwie członkowskim wydającym nakaz.

60. Badanie całości przepisów art. 4 ust. 1 wskazuje, że to sytuacje wymienione pod lit. c) i d), składające się na drugą kategorię, są w rzeczywistości tymi, w których zainteresowany może skorzystać z prawa ponownego rozpoznania jego sprawy.

61. Sposób, w jaki prawodawca Unii postanowił ująć te sytuacje, różni się znacznie od logiki, na której opierał się art. 5 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584. Przypominam, że przepis ten pozwalał organowi sądowemu wykonującemu nakaz – pod pewnymi warunkami – na uzależnienie przekazania od warunku, że organ sądowy wydający nakaz udzielił zapewnienia uznanego za wystarczające, by zagwarantować osobie, która podlega europejskiemu nakazowi aresztowania, że będzie ona miała możliwość złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w wydającym nakaz państwie członkowskim i być osądzona pod swoją obecność. Ocena, czy zapewnienia te były wystarczające, należała do organu sądowego wykonującego nakaz.

62. Natomiast art. 4a ust. 1 lit. c) i d) decyzji ramowej likwiduje zakres uznania organu sądowego wykonującego nakaz, który powinien zawrzeć informacjom zawartym w europejskim nakazie aresztowania. Organ sądowy wykonujący nakaz jest zatem zobowiązany do wykonania europejskiego nakazu aresztowania, jeżeli zaznaczono w nim, zasadniczo, bądź że zainteresowany, któremu doręczono orzeczenie i którego wyraźnie pouczone o jego prawie do ponownego rozpoznania sprawy, wyraźnie wskazał, że nie kwestionuje orzeczenia lub w wyznaczonym terminie nie zażądał ponownego rozpoznania sprawy, bądź że zainteresowanemu nie doręczono orzeczenia osobiście, lecz otrzyma je bezzwłocznie po przekazaniu i zostanie wyraźnie pouczone o jego prawie do ponownego rozpoznania sprawy, a także o terminie do złożenia stosownego wniosku.

63. Systematyka art. 4a ust. 1 decyzji ramowej wskazuje więc, że lit. c) i d) tego przepisu jako jedyne obejmują sytuację, w której zainteresowany może korzystać z ponownego rozpoznania sprawy, oraz że, przeciwnie, pod lit. a) i b) rzezonego przepisu wymienione zostały wypadki, w których zainteresowany nie może domagać się takiego prawa. Należy zauważyć, że – co się tyczy dwóch ostatnich liter – stanowisko prawodawcy Unii jest bardziej precyzyjne, lecz zasadniczo nie różni się od tego, jakie zajmował na gruncie art. 5 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584. Lektura a contrario tamtego przepisu wykazuje bowiem, że i on wykluczał już możliwość uzależnienia przekazania od istnienia procedury ponownego rozpoznania sprawy w wypadku, gdy dana osoba była wezwana osobiście lub w inny sposób powiadomiona o dacie i miejscu rozprawy, która doprowadziła do wydania wyroku zaocznego.

64. W art. 4 ust. 1 lit. a) i b) decyzji ramowej prawodawca Unii co do zasady potwierdził, że kiedy zainteresowana osoba wiedziała o planowanej rozprawie i została pouczone o tym, że orzeczenie może zostać wydane pod jej nieobecność albo wiedząc o planowanej rozprawie ustanowiła adwokata, by zapewnił jej obronę, należy uznać, że osoba ta zrezygnowała ze stawiennictwa na rozprawie i w związku z tym nie może powoływać się na prawo do ponownego rozpoznania jej sprawy.

65. Umożliwienie organowi sądowemu wykonującemu nakaz, w sposób ogólny, uzależnienia w tych wypadkach wykonania nakazu od możliwości ponownego rozpoznania sprawy doprowadziłoby do dodania podstawy mogącej doprowadzić do odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania. Byłoby to niezgodne z wyraźnie potwierdzoną wolą prawodawcy określenia w sposób wyczerpujący ze względów pewności prawa wypadków, w których należy przyjąć, że prawa procesowe osoby, która nie stawiała się osobiście na rozprawie, nie zostały naruszone i że europejski nakaz aresztowania powinien zostać wykonany.

66. Cele przyświecające prawodawcy Unii przy przyjmowaniu art. 4a decyzji ramowej potwierdzają, że nie było jego zamiarem pozostawienie organom sądowym wykonującym nakaz możliwości uzależnienia wykonania europejskiego nakazu aresztowania od warunku, że osoba, której nakaz dotyczy, będzie mogła w państwie członkowskim wydającym nakaz skorzystać z ponownego rozpoznania sprawy.

67. Przyjmując decyzję ramową 2009/299, prawodawca Unii zamierzał zaradzić niedostatkom systemu ustanowionego w art. 5 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584 oraz go udoskonalić, tak aby osiągnąć lepszą równowagę między celem polegającym na wzmocnieniu praw procesowych osób, wobec których toczy się postępowanie karne, oraz celem polegającym na ułatwieniu współpracy sądowej w sprawach karnych poprzez usprawnienie wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych przez państwa członkowskie¹³.

68. Jak wskazuje motyw 3 decyzji ramowej 2009/299, prawodawca Unii wyszedł ze stwierdzenia, że decyzja ramowa 2002/584 w poprzednim brzmieniu pozwalała pod pewnymi warunkami „organowi wykonującemu zwrócić się do organu wydającego o udzielenie zapewnienia, które jest uznane za wystarczające dla zagwarantowania osobie podlegającej europejskiemu nakazowi aresztowania możliwości złożenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy w wydającym państwie członkowskim oraz możliwości obecności podczas wydawania wyroku”. Prawodawca Unii zauważa, że w tym systemie „[o]cena tego, czy takie zapewnienie jest wystarczające, należy do organu wykonującego, dlatego też trudno dokładnie przewidzieć, w jakim przypadku może dojść do odmowy wykonania”.

69. Wobec takiej niepewności, która mogła zmniejszyć skuteczność mechanizmu wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych wydanych zaocznie, prawodawca Unii uznał za konieczne, by „określić jasne i wspólne podstawy nieuznawania orzeczeń wydanych w wyniku rozprawy, na której dana osoba nie stawiała się osobiście”¹⁴. Decyzja ramowa służy więc „doprecyzowaniu określenia takich wspólnych podstaw dających organowi wykonującemu możliwość wykonania orzeczenia mimo nieobecności danej osoby na rozprawie przy pełnym poszanowaniu prawa tej osoby do obrony”¹⁵.

70. Wszystkie te wskazówki dowodzą, że poprzez zniesienie możliwości warunkowego przekazania, przewidzianej w art. 5 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584, prawodawca Unii pragnął doprowadzić do poprawy wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych wydanych zaocznie przy jednoczesnym wzmocnieniu praw procesowych podsądnych. Przyjęte przezeń rozwiązanie, polegające na wyczerpującym wskazaniu wypadków, w których wykonanie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary orzeczonej zaocznie nie narusza praw do obrony, jest nie do pogodzenia z pozostawieniem po stronie organu sądowego wykonującego nakaz możliwości uzależnienia tego wykonania od warunku, że dany wyrok skazujący będzie mógł zostać poddany ponownej ocenie w wyniku wznowienia postępowania w celu zagwarantowania praw zainteresowanego do obrony.

13 — Zobacz art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2009/299.

14 — Zobacz motyw 4 decyzji ramowej 2009/299.

15 — Ibidem.

71. W postanowieniu odsyłającym Tribunal Constitucional przywołuje pogląd, zgodnie z którym art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 i art. 1 ust. 2 decyzji ramowej 2009/299 miałyby pozwalać na zachowanie takiej możliwości.

72. Przypominam, że z tych dwóch artykułów – o zasadniczo identycznej treści – wynika, że te decyzje ramowe nie skutkują zmianą obowiązku przestrzegania praw podstawowych i zasad prawnych potwierdzonych w art. 6 TUE, do których należy prawo do obrony przysługujące osobom, przeciwko którym toczy się postępowanie karne. Teza sądu odsyłającego sprowadza się do uznania, że obowiązek przestrzegania praw podstawowych mógłby pozwolić organom sądowym wykonującym nakaz na odmowę wykonania europejskiego nakazu aresztowania również w wypadkach wskazanych w art. 4a ust. 1 lit. a)–d), jeżeli dana osoba nie może skorzystać z ponownego rozpoznania jej sprawy. Teza ta w rzeczywistości rodzi pytanie o ważność tego przepisu w świetle praw podstawowych chronionych porządkiem prawnym Unii, ponieważ przepis ów oferowałby w takiej sytuacji niewystarczającą ochronę prawa do rzetelnego procesu i praw do obrony; jest to przedmiotem pytania drugiego.

C – W przedmiocie pytania drugiego

73. Poprzez pytanie drugie Tribunal Constitucional zwraca się do Trybunału o orzeczenie, czy art. 4a ust. 1 decyzji ramowej jest zgodny z wymogami wynikającymi z art. 47 akapit drugi i art. 46 ust. 2 karty.

74. Zgodnie z wyjaśnieniami dotyczącymi tych dwóch ostatnich postanowień¹⁶ art. 47 akapit drugi karty odpowiada art. 6 ust. 1 EKPC, a art. 48 ust. 2 karty – bardziej art. 6 ust. 3 EKPC. Na podstawie art. 52 ust. 3 karty, w zakresie w jakim zawiera ona prawa, które odpowiadają prawom zagwarantowanym w EKPC, ich znaczenie i zakres są takie same jak praw przyznanych przez tę konwencję, przy czym postanowienie to nie stanowi przeszkody, aby prawo Unii przyznawało szerszą ochronę. Prześlę zatem orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczące gwarancji, jakie powinny towarzyszyć wyrokom wydawanym zaocznie, by następnie ustalić, czy prawo Unii powinno przyznawać w tym zakresie szerszą ochronę.

75. Zasady ogólne w dziedzinie wyroków wydawanych zaocznie zostały podsumowane przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z dnia 1 marca 2006 r. w sprawie Sejdovic przeciwko Włochom¹⁷, a ostatnio potwierdzone w wyrokach: z dnia 24 kwietnia 2012 r. Haralampiev przeciwko Bułgarii oraz z dnia 22 maja 2012 r. Idalov przeciwko Rosji.

76. Zdaniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka „uprawnienie »oskarżonego« do udziału w rozprawie wynika z przedmiotu i celu całości art. [6 EKPC]”¹⁸. Uważa on, „[ż]e postępowanie toczące się pod nieobecność oskarżonego nie jest samo w sobie niezgodne z art. 6 [EKPC], niemniej do odmowy ochrony prawnej dochodzi wtedy, gdy skazany *in absentia* nie może doprowadzić do tego, by sąd, po jego wysłuchaniu, ponownie orzekł w przedmiocie faktycznej i prawnej zasadności oskarżenia, jeżeli nie zostało wykazane, że oskarżony zrezygnował z prawa do stawiennictwa i obrony [...] lub zamiarem jego było uniknięcie wymiaru sprawiedliwości”¹⁹.

16 — Zobacz wyjaśnienia dotyczące karty praw podstawowych (Dz.U. 2007, C 303, s. 17).

17 — *Recueil des arrêts et décisions* 2006-II.

18 — Zobacz ww. wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: w sprawie Sejdovic przeciwko Włochom, § 81; w sprawie Haralampiev przeciwko Bułgarii, § 30.

19 — Zobacz ww. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Sejdovic przeciwko Włochom, § 82.

77. Ponadto Trybunał ten uważa, że „obowiązek zagwarantowania oskarżonemu prawa do obecności na sali rozpraw – czy to w pierwszym, czy w ponownym procesie przeciwko niemu – jest jednym z zasadniczych elementów art. 6 [EKPC] [...]. Zatem odmowa ponownego przeprowadzenia postępowania, które odbyło się zaocznie, w braku jakiejkolwiek wskazówki, że oskarżony zrezygnował z prawa do stawiennictwa, została uznana za »rażącą odmowę ochrony prawnej«, co odpowiada pojęciu »oczywistej sprzeczności z art. 6 [EKPC] lub z zasadami w nim wyrażonymi«²⁰.

78. Ponadto z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika, że „[a]ni litera, ani duch art. 6 [EKPC] nie zabraniają danej osobie swobodnej rezygnacji z gwarancji rzetelnego procesu w sposób wyraźny lub milczący [...]. Jednak aby możliwe było wzięcie jej pod uwagę w świetle [EKPC], rezygnacja z prawa do uczestnictwa w rozprawie powinna być wykazana w sposób jednoznaczny i powinno jej towarzyszyć minimum gwarancji stosownych do jej wagi [...]. Ponadto nie może jej stanąć na przeszkodzie żaden ważny interes publiczny”²¹. Europejski Trybunał Praw Człowieka orzekł również, że „uznać, że oskarżony w sposób dorozumiany, poprzez swoje zachowanie, zrezygnował z ważnego prawa wywodzonego z art. 6 [EKPC], można jedynie wtedy, gdy zostało wykazane, iż mógł on rozsądnie przewidzieć skutki swojego zachowania w tej mierze”²².

79. Przy ocenie, czy procedura krajowa czyni zadość wymogom rzetelnego procesu w rozumieniu art. 6 EKPC, Europejski Trybunał Praw Człowieka przywiązuje dużą wagę do tego, by nieobecność oskarżonego w procesie nie została ukarana odstępstwem od prawa do korzystania z pomocy obrońcy²³. W istocie, „[c]hoć nie jest bezwzględne, prawo każdego oskarżonego do tego, by być rzeczywiście broniącym przez adwokata, w razie konieczności wyznaczonego z urzędu, zalicza się do podstawowych elementów rzetelnego procesu. Oskarżony nie traci tego dobrodziejstwa wyłącznie z powodu swej nieobecności na rozprawie”²⁴. Zdaniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka „[j]est dla rzetelności systemu karnego kwestią o zasadniczym znaczeniu, by oskarżony miał odpowiednią obronę zarówno w pierwszej instancji, jak i w postępowaniu odwoławczym”²⁵. Zatem „[n]awet jeżeli ustawodawca powinien mieć prawo do zniechęcania do nieusprawiedliwionych nieobecności, nie może ich karać poprzez odstępstwa od prawa do korzystania z pomocy obrońcy²⁶ i „[z]adaniem sądów jest zapewnienie rzetelnego charakteru procesu i w konsekwencji czuwanie nad tym, by adwokat, który, co oczywiste, w nim uczestniczy w celu obrony swego klienta pod jego nieobecność, rzeczywiście miał możliwość to czynić”²⁷.

80. W świetle tych okoliczności uważam, że art. 4a ust. 1 decyzji ramowej przestrzega nie tylko wymogów w ten sposób uwypuklonych przez Europejski Trybunał Praw Człowieka, ale ponadto dokonuje ich kodyfikacji w celu zapewnienia ich przestrzegania przy wykonywaniu europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania orzeczenia wydanego po przeprowadzeniu rozprawy, na której zainteresowany nie stawił się osobiście.

20 — Zobacz ww. wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: w sprawie Sejdovic przeciwko Włochom, § 84; w sprawie Haralampiev przeciwko Bułgarii, § 31.

21 — Zobacz ww. wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: w sprawie Sejdovic przeciwko Włochom, § 86; w sprawie Haralampiev przeciwko Bułgarii, § 32. Zobacz również ww. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Idalov przeciwko Rosji, § 172.

22 — Zobacz ww. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Idalov przeciwko Rosji, § 173. Zobacz również, podobnie, ww. wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: w sprawie Sejdovic przeciwko Włochom, § 87; w sprawie Haralampiev przeciwko Bułgarii, § 33.

23 — Zobacz w szczególności wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 14 czerwca 2001 r. w sprawie Medenica przeciwko Szwajcarii, *Recueil des arrêts et décisions* 2001-VI, w którym, odnosząc się do zainteresowanego, który w stosownym czasie został powiadomiony o wszczętym przeciwko niemu postępowaniu i dacie rozprawy, Trybunał wskazał, że „na rozprawie [jego] obronę zapewniali dwaj wybrani przez niego adwokaci”, § 56.

24 — Zobacz w szczególności wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 13 lutego 2001 r. w sprawie Krombach przeciwko Francji, *Recueil des arrêts et décisions* 2001-II, § 89. Zobacz również ww. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Sejdovic przeciwko Włochom, § 91.

25 — Zobacz w szczególności ww. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Sejdovic przeciwko Włochom, § 91.

26 — Zobacz w szczególności wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: z dnia 21 stycznia 1999 r. w sprawie Van Geyselghem przeciwko Belgii, *Recueil des arrêts et décisions* 1999-I, § 34; ww. wyrok w sprawie Krombach przeciwko Francji, § 89, a także, podobnie, ww. wyrok w sprawie Sejdovic przeciwko Włochom, § 92.

27 — Zobacz w szczególności ww. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Sejdovic przeciwko Włochom, § 93.

81. I tak art. 4a ust. 1 lit. a) i b) określają warunki, w których należy przyjąć, że zainteresowany dobrowolnie i w sposób jednoznaczny zrezygnował z uczestnictwa w rozprawie, tak że nie może już domagać się możliwości ponownego rozpoznania sprawy. Artykuł 4a ust. 1 lit. b) decyzji ramowej stanowi odmianę jej 4a ust. 1 lit. a), wskazując wypadki, w których osoba, która, wiedząc o wyznaczonej rozprawie, rozmyślnie zdecydowała się na to, że będzie reprezentowana przez obrońcę zamiast stawić się osobiście na rozprawie²⁸, co może stanowić dowód, że ta osoba zrezygnowała z osobistego uczestnictwa w procesie, zapewniając sobie jednak prawo do bronięcia się. Wreszcie art. 4a ust. 1 lit. c) i d) decyzji ramowej mają obejmować wypadki, w których dana osoba, która nie mieści się w zakresie art. 4a ust. 1 lit. a) lub lit. b) ma prawo do ponownego rozpoznania jej sprawy lub do postępowania odwoławczego.

82. Zgodnie z celami wyznaczonymi w art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2009/299 art. 4a decyzji ramowej pozwala więc wzmocnić prawa procesowe osób, co do których toczy się postępowanie karne poprzez dostosowanie prawa Unii do standardu ochrony określonego przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w jego orzecznictwie, przy jednoczesnym ułatwieniu współpracy sądowej w sprawach karnych, a w szczególności usprawnieniu wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych przez państwa członkowskie.

83. Uważam, że standard ochrony przyjęty przez prawodawcę Unii jest wystarczający i odpowiedni, by osiągnąć wspomniane wyżej cele, oraz że przestrzeganie art. 47 akapit drugi i art. 48 ust. 2 karty nie wymaga przyjęcia szerszej ochrony prawa do rzetelnego procesu i praw do obrony, w szczególności poprzez uczynienie z prawa do ponownego rozpoznania sprawy wymogu bezwzględnego, niezależnego od zachowania osoby, której to dotyczy.

84. Oprócz tego, że nie widzę powodów, by iść dalej niż czyni to Europejski Trybunał Praw Człowieka w swoim wyważonym stanowisku, Trybunał nie mógłby oprzeć się na wspólnych tradycjach konstytucyjnych państw członkowskich w celu zastosowania szerszego wyższego poziomu ochrony. Okoliczność bowiem, że decyzja ramowa 2009/299 powstała z inicjatywy siedmiu państw członkowskich i że została przyjęta przez ogół państw członkowskich, pozwala z wystarczającą pewnością domniemywać, że znaczna większość państw członkowskich nie podziela poglądu reprezentowanego w orzecznictwie Tribunal Constitucional²⁹.

85. Moim zdaniem art. 4a ust. 1 decyzji ramowej nie daje więc powodów do jakichkolwiek zastrzeżeń, jeżeli chodzi o ocenę jego ważności w świetle art. 47 akapit drugi i art. 48 ust. 2 karty.

86. Zwracam ponadto uwagę na to, że w zakresie w jakim art. 4a ust. 1 decyzji ramowej reguluje w sposób wyczerpujący oraz wystarczający z punktu widzenia ochrony praw podstawowych kwestię prawa do ponownego rozpoznania sprawy w ramach wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania orzeczenia wydanego w wyniku rozprawy, na której dana osoba nie stawiła się osobiście, art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 i art. 1 ust. 2 decyzji ramowej 2009/299 nie powinny organom sądowym wykonującym nakaz dawać przyzwolenia na niestosowanie art. 4a ust. 1 decyzji ramowej na rzecz bardziej rygorystycznej koncepcji prawa do rzetelnego procesu i na wymaganie w sposób systemowy możliwości ponownego rozpoznania sprawy w państwie członkowskim wydającym nakaz, jeżeli z europejskiego nakazu aresztowania wynika, że zainteresowany podlega pod jeden z wypadków wskazanych w art. 4 ust. 1 lit. a)–d).

28 — Zobacz motyw 10 decyzji ramowej 2009/299.

29 — Innymi słowy, powtarzając słowa Trybunału użyte w pkt 74 wyroku z dnia 14 września 2010 r. C-550/07 P Akzo Nobel Chemicals i Akcros Chemicals przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-8301, wymiana stanowisk przed Trybunałem w niniejszej sprawie nie pozwala na wywiedzenie „żadnego dominującego trendu” w porządkach prawnych 27 państw członkowskich na korzyść wykładni przyjętej przez Tribunal Constitucional.

87. W tym momencie należy ustalić, czy art. 53 karty daje Tribunal Constitucional możliwość w związku ze stosowaniem decyzji ramowej pozostania przy swojej wykładni art. 24 ust. 2 konstytucji hiszpańskiej, zgodnie z którą przekazanie osoby skazanej zaocznie powinno być uzależnione od warunku, że to skazanie będzie mogło zostać poddane ponownej ocenie w wyniku wznowienia postępowania w państwie członkowskim wydającym nakaz.

D – W przedmiocie pytania trzeciego

88. Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający zwraca się zasadniczo do Trybunału o rozstrzygnięcie, czy art. 53 karty pozwala organowi sądowemu wykonującemu nakaz na uzależnienie, na podstawie jego prawa konstytucyjnego, wykonania europejskiego nakazu aresztowania od warunku, że osoba, przeciwko której został wydany, będzie mogła skorzystać z ponownego rozpoznania sprawy w państwie członkowskim wydającym nakaz, jeżeli postawienie takiego warunku nie jest dozwolone na podstawie art. 4 ust. 1 decyzji ramowej.

89. Pytanie to powinno skłonić Trybunał do sprecyzowania prawnej treści i prawnego zakresu art. 53 karty.

90. W odesłaniu prejudycjalnym Tribunal Constitucional przytacza trzy możliwe interpretacje tego artykułu.

91. Pierwsza interpretacja polega na zrównaniu art. 53 karty z klauzulą przewidującą minimalną normę ochronną, co jest cechą charakterystyczną międzynarodowych instrumentów ochrony praw człowieka, jak norma zawarta w art. 53 EKPC³⁰. Karta w tym rozumieniu narzuca minimalny standard, pozwalając państwom członkowskim na stosowanie wyższego standardu ochrony wynikającego z ich konstytucji, unikając w ten sposób obniżenia poziomu ochrony praw podstawowych.

92. Przy takim założeniu art. 53 karty pozwalałby państwu członkowskiemu na uzależnienie wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania wyroku zaocznego od warunków mających na celu uniknięcie wykładni ograniczającej lub naruszającej prawa podstawowe uznane w konstytucji, przy czym wyższy poziom ochrony obowiązujący w tym państwie członkowskim nie musiałby koniecznie być rozszerzany na inne państwa członkowskie, za pośrednictwem Trybunału, który przyjąłby go jako własny. Takie stanowisko sprowadza się do stwierdzenia, że w sytuacji gdyby Trybunał nie uznał za konieczne, by prawo Unii przyznawało prawo podstawowemu ochronę szerszą w porównaniu ze standardem wynikającym z EKPC, art. 53 karty pozwalałby państwu członkowskiemu zapewnić taki wyższy poziom ochrony tego prawa podstawowego na podstawie własnej konstytucji³¹.

93. Druga interpretacja art. 53 karty polega na uznaniu, że jego celem jest ograniczenie omawianych zakresów zastosowania karty i w szczególności konstytucji państw członkowskich poprzez przypomnienie, na wzór jej art. 51, że w zakresie zastosowania prawa Unii należy stosować ten standard ochrony praw podstawowych, który wynika z karty. Natomiast poza zakresem zastosowania prawa Unii karta nie stoi na przeszkodzie wprowadzeniu takiego standardu ochrony praw podstawowych, który jest przewidziany w konstytucji danego państwa członkowskiego. Zdaniem Tribunal Constitucional takie odczytanie art. 53 karty, które znajduje wyjaśnienie w wymogu

30 — Na podstawie art. 53 EKPC „[z]adne z postanowień niniejszej Konwencji nie będzie interpretowane jako ograniczające lub wyłączające jakiegokolwiek prawa człowieka lub podstawowe wolności, które mogą być zagwarantowane przez ustawę każdej Wysokiej Układającej się Strony lub jakiegokolwiek inną umowę, której Państwo to jest stroną”.

31 — Tribunal Constitucional odwołuje się w tej kwestii do wyroków: z dnia 12 czerwca 2003 r. w sprawie C-112/00 Schmidberger, Rec. s. I-5659, pkt 74; z dnia 11 grudnia 2007 r. w sprawie C-438/05 International Transport Workers' Federation i Finnish Seamen's Union, Zb.Orz. s. I-10779, pkt 45; a także z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie C-341/05 Laval un Partneri, Zb.Orz. s. I-11767, pkt 93. Z przywołanych punktów tych wyroków wynika, że ochrona praw podstawowych stanowi prawnie uzasadniony interes, który co do zasady może usprawiedliwiać ograniczenie obowiązków, jakie nakłada prawo Unii, nawet na podstawie podstawowej swobody gwarantowanej traktatem, jak swobodny przepływ towarów lub swobodne świadczenie usług.

jednolitego stosowania prawa Unii, pociągałoby za sobą tę niedogodność, że z jednej strony pozbawiłoby ten artykuł własnej treści prawnej, tak że stałby się on zbędny w odniesieniu do art. 51 karty, a z drugiej strony doprowadziłoby do przyznania, że karta może spowodować w państwach członkowskich obniżenie poziomu ochrony praw podstawowych wynikającego z ich norm konstytucyjnych.

94. Takie odczytanie art. 53 karty oznaczałoby, że Tribunal Constitucional powinien dostosować swoje orzecznictwo dotyczące wykładni art. 24 konstytucji w ramach stosowania art. 4a decyzji ramowej. Natomiast poza zakresem zastosowania decyzji ramowej miałyby swobodę w stosowaniu wyższego poziomu ochrony praw podstawowych.

95. Trzecia z proponowanych przez Tribunal Constitucional interpretacja art. 53 karty sprowadza się do tego, by stosownie do właściwości konkretnego problemu związanego z ochroną praw podstawowych oraz kontekstu, w jakim następuje ocena, który poziom ochrony powinien przeważać, przychylić się do jednej z tych dwóch pierwszych interpretacji³².

96. Moim zdaniem należy zdecydowanie odrzucić pierwszą z interpretacji proponowanych przez Tribunal Constitucional.

97. Interpretacja ta bowiem naruszałaby zasadę pierwszeństwa prawa Unii, ponieważ prowadziłyby w każdej sytuacji do uprzywilejowania normy prawnej przyznającej danemu prawu podstawowemu wyższy poziom ochrony. W niektórych wypadkach zostałaby uznana wyższość konstytucji krajowych nad prawem Unii.

98. Tymczasem z utrwalonego orzecznictwa wynika, że uciekanie się do przepisów krajowych, nawet rangi konstytucyjnej, w celu ograniczenia zakresu przepisów prawa Unii skutkowałoby naruszeniem jedności i skuteczności tego prawa, a zatem jest niedopuszczalne³³.

99. Moim zdaniem art. 53 nie należy rozumieć jako klauzuli, której celem jest uregulowanie kolizji między z jednej strony normą prawa pochodnego, która interpretowana w świetle karty ustalałaby określony standard ochrony prawa podstawowego i z drugiej strony normą wywodzoną z konstytucji krajowej, przewidującą wyższy poziom ochrony tego samego prawa podstawowego. W takim wypadku ani celem, ani skutkiem tego artykułu nie jest przyznawanie pierwszeństwa normie zapewniającej większą ochronę, wywiezioną z konstytucji krajowej. Uznanie, że jest inaczej, oznaczałoby odejście od utrwalonego orzecznictwa Trybunału dotyczącego pierwszeństwa prawa Unii.

100. W tej kwestii zauważam, że w żaden sposób nie wynika z brzmienia art. 53 karty, by należało go rozumieć w ten sposób, że wprowadza wyjątek od zasady pierwszeństwa prawa Unii. Przeciwnie, można bronić tezy, że wyrażenie „we właściwych im obszarach zastosowania” zostało wybrane przez autorów karty po to, by nie naruszyć tej zasady³⁴. Ponadto zasada ta, tak jak wynika ona z orzecznictwa Trybunału, została potwierdzona w deklaracjach dołączonych do aktu końcowego konferencji międzyrządowej, która przyjęła traktat z Lizbony podpisany w dniu 13 grudnia 2007 r.³⁵

101. Pierwsza z interpretacji proponowanych przez Tribunal Constitucional naruszałaby także jednolite i skuteczne stosowanie prawa Unii w państwach członkowskich.

32 — Tribunal Constitucional cytuje w tej kwestii wyrok z dnia 14 października 2004 r. w sprawie C-36/02 Omega, Zb.Orz. s. I-9609, pkt 37, 38; a także ww. wyrok w sprawie Pupino, pkt 60.

33 — Zobacz w szczególności wyroki: z dnia 17 grudnia 1970 r. w sprawie 11/70 Internationale Handelsgesellschaft, Rec. s. 1125, pkt 3; z dnia 2 lipca 1996 r. w sprawie C-473/93 Komisja przeciwko Luksemburgowi, Rec. s. I-3207, pkt 38; z dnia 8 września 2010 r. w sprawie C-409/06 Winner Wetten, Zb.Orz. s. I-8015, pkt 61.

34 — Zobacz podobnie C. Ladenburger, European Union Institutional Report, *The Protection of Fundamental Rights Post-Lisbon: The Interaction between the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the European Convention on Human Rights and National Constitutions*, Tartu University Press, sprawozdania z XXV kongresu FIDE, Tallinn 2012, vol. 1, s. 141, w szczególności s. 175 i przypisy na s. 124.

35 — Zobacz deklaracja 17 odnosząca się do pierwszeństwa.

102. Jeżeli chodzi o niniejszą sprawę, interpretacja ta spowodowałaby w szczególności podważenie jednolitości standardu ochrony określonego w art. 4a ust. 1 decyzji ramowej i mogłaby stanowić przeszkodę dla wykonywania europejskich nakazów aresztowania wydawanych w celu wykonania wyroków zaocznych.

103. Skutkiem tej wykładni byłoby bowiem pozostawienie państwom członkowskim znaczącego zakresu uznania w zakresie odmowy przekazania w wypadku wyroków wydanych zaocznie. Z uwagi na standard ochrony prawa do rzetelnego procesu w wypadku wyroku zaocznego, który wynika z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i samego przyjęcia decyzji ramowej 2009/299, większość państw członkowskich nie przyznaje prawdopodobnie osobie skazanej zaocznie prawa do ponownego rozpoznania sprawy, jeżeli taka osoba jednoznacznie zrezygnowała ze stawiennictwa na rozprawie. Proponowana wykładnia doprowadziłaby więc do paraliżu wykonywania przez hiszpańskie organy sądowe europejskich nakazów aresztowania wydanych w celu wykonania wyroków wydanych zaocznie, ponieważ państwa członkowskie wydające nakaz nie mogłyby zagwarantować ponownego rozpoznania sprawy. Ponadto utworzenie tego rodzaju systemu zmiennej geometrii zachęcałoby przestępców do szukania schronienia w państwach, których normy konstytucyjne oferują lepszą ochronę niż pozostałych, zagrażając w ten sposób skuteczności decyzji ramowej³⁶.

104. Ta pierwsza interpretacja art. 53 karty podważyłaby także zasadę pewności prawa, skoro przepis prawa pochodnego, zgodny przecież z prawami podstawowymi gwarantowanymi w karcie, mógłby nie być stosowany przez państwo członkowskie z tego powodu, że narusza on jeden z jego przepisów konstytucyjnych.

105. Ujmując rzecz bardziej ogólnie, pierwsza interpretacja sugerowana przez Tribunal Constitucional stoi w sprzeczności z tradycyjnymi technikami oceny stopnia ochrony, jaki należy zapewnić w Unii prawom podstawowym.

106. O ile prawdą jest bowiem, że wykładnia praw chronionych kartą powinna zmierzać ku wyższemu poziomowi ochrony, co można wywieść z art. 52 ust. 3 karty, jak również wyjaśnień dotyczących jej art. 52 ust. 4, to jednak należy uściślić, że powinno tu chodzić o poziom ochrony dostosowany do prawa Unii, co wynika zresztą z rzeczonych wyjaśnień.

107. Chodzi tu o przypomnienie zasady, która od dawna przyświecała wykładni praw podstawowych w Unii, to znaczy, że ochrona praw podstawowych w unii powinna być zapewniana w ramach jej struktury i celów³⁷. W tej kwestii nie jest bez znaczenia, że w preambule karty wspomniano o zasadniczych celach Unii, do których należy utworzenie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

108. Nie jest więc możliwe przeprowadzenie rozumowania opierając się jedynie na pojęciu wyższego lub niższego poziomu ochrony praw podstawowych, bez uwzględnienia imperatywów związanych z działaniami Unii i specyfiki prawa Unii.

36 — Zobacz A. Tinsley, Note on the reference in case C-399/11 Melloni, *New Journal of European Criminal Law*, vol. 3, wyd. 1, 2012, s. 19, w szczególności s. 28. Autor odnosi się do artykułu L. Arroyo Jiménez, Sobre la primera cuestión prejudicial planteada por el Tribunal Constitucional – Bases, contenido y consecuencias, *Revista Para el Análisis del Derecho*, Barcelona, październik 2011.

37 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie Internationale Handelsgesellschaft, pkt 4.

109. Prawa podstawowe, które należy chronić, oraz poziom ochrony, jaki należy im przyznać, odzwierciedlają wybory danego społeczeństwa dotyczące sprawiedliwej równowagi, jaką chce ono osiągnąć między interesami jednostek i interesami zbiorowości, do której należą. To ustalenie jest ściśle związane z ocenami właściwymi danemu porządkowi prawnemu, w szczególności jako pochodna jego kontekstu społecznego, kulturalnego i historycznego i podlega automatycznemu przełożeniu na inne konteksty³⁸.

110. Dokonywanie wykładni art. 53 karty w ten sposób, że pozwala on państwu członkowskiemu, w zakresie zastosowania prawa Unii, na stosowanie ich normy konstytucyjnej gwarantującej wyższy poziom ochrony danego prawa podstawowego, sprowadzałoby się więc do pominięcia okoliczności, że określenie zamierzonego poziomu ochrony praw podstawowych jest ściśle zależne od kontekstu, w którym to określanie jest dokonywane.

111. I tak, nawet jeżeli celem jest zmierzanie ku wyższemu poziomowi ochrony praw podstawowych, specyfika prawa Unii powoduje, że poziom ochrony wynikający z wykładni konstytucji krajowej nie przekłada się automatycznie na poziom Unii ani nie można się na niego powołać w ramach stosowania prawa Unii.

112. Jeżeli chodzi o ocenę poziomu ochrony praw podstawowych, jaki należy zapewnić w porządku prawnym Unii, należy wziąć pod uwagę szczególne interesy, które stymulują działanie Unii. Dotyczy to w szczególności koniecznej jednolitości stosowania prawa Unii i imperatywów związanych z budowaniem przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Te szczególne interesy powodują stopniowanie poziomu ochrony zależnie od tego, o jakie różne interesy chodzi.

113. Decyzja ramowa 2009/299 wyraźnie dowodzi, że poziom ochrony praw podstawowych powinien być ustalony nie in abstracto, lecz w sposób dostosowany do wymogów związanych z budowaniem przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

114. W tej kwestii istnieje wyraźny związek między zbliżeniem ustawodawstw państw członkowskich w dziedzinie praw osób w postępowaniach karnych i wzmocnieniem wzajemnego zaufania między tymi państwami.

115. Jak wskazuje motyw 10 decyzji ramowej, „[m]echanizm europejskiego nakazu aresztowania opiera się na wysokim stopniu zaufania w stosunkach między państwami członkowskimi”. Ponadto Trybunał miał już okazję wyjaśnić, że decyzja ramowa służy ułatwianiu i przyspieszaniu współpracy sądowej i w ten sposób powinna ona przyczynić się do realizacji wyznaczonego Unii celu, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w oparciu o wysoki stopień zaufania, jakie powinno istnieć między państwami członkowskimi³⁹.

116. Patrząc z tej samej perspektywy, należy zauważyć, że określenie na poziomie Unii wspólnego i wysokiego standardu ochrony praw do obrony może wzmocnić zaufanie, jakie organ sądowy wykonujący nakaz pokłada w jakości procedury obowiązującej w państwie członkowskiemu wydającym nakaz.

117. Jak słusznie wskazuje rząd hiszpański, decyzja ramowa 2009/299 ma na celu rozwiązanie problemów spowodowanych istnieniem różnych poziomów ochrony w ramach wykonywania europejskiego nakazu aresztowania w wypadku skazania zaocznego. Rzeczona decyzja ramowa jest częścią środków mających na celu utworzenie europejskiego porządku procesowego, niezbędnego dla

38 — Zobacz A.M. Widmann, Article 53: undermining the impact of the Charter of Fundamental Rights, *Columbia journal of European law*, vol. 8, 2002, nr 2, s. 342, w szczególności s. 353, a także C. Van De Heyning, No place like home – Discretionary space for the domestic protection of fundamental rights, *Human rights protection in the European legal order: the interaction between the European and the national courts*, op.cit., s. 65, w szczególności s. 81.

39 — Zobacz w szczególności wyrok z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie C-192/12 PPU West, pkt 53 i przytoczone tam orzecznictwo.

spowodowania, by mechanizmy współpracy sądowej w Unii stały się bardziej skuteczne. W braku bowiem harmonizacji gwarancji procesowych Unia z trudnością może czynić postępy przy stosowaniu zasady wzajemnego uznawania i przy budowaniu prawdziwej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. To jest zresztą powód, dla którego art. 28 ust. 2 TFUE przewiduje, że „[w] zakresie niezbędnym dla ułatwienia wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych, jak również współpracy policyjnej i wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych o wymiarze transgranicznym, Parlament Europejski i Rada [...] mogą ustanawiać normy minimalne”, które mogą dotyczyć między innymi praw jednostek w postępowaniu karnym.

118. Decyzja ramowa 2009/299 wpisuje się w to rozumowanie, gdyż zmierza nie tylko do zagwarantowania wykonywania europejskich nakazów aresztowania w kontekście zaocznych wyroków skazujących, ale również do tego, by prawa podstawowe zainteresowanych osób, jak prawo do rzetelnego procesu i prawa do obrony, były wystarczająco chronione.

119. By pogodzić te cele, prawodawca europejski określił poziom ochrony omawianych praw podstawowych w taki sposób, by nie zagrozić skuteczności mechanizmu europejskiego nakazu aresztowania.

120. W tej kwestii podzielam stanowisko rządu hiszpańskiego, którego zdaniem, o ile konieczne jest zapewnienie wykonania orzeczeń sądowych państw członkowskich i to przy pełnym i całkowitym poszanowaniu praw podstawowych oskarżonych w postępowaniu karnym, to nie jest wskazane, by gwarancje, z których ci ostatni korzystają, były używane wyłącznie w celu uniknięcia wymiaru sprawiedliwości. Oczywiście należy szanować prawa podstawowe, lecz jednocześnie działać w ten sposób, by – w transgranicznym wymiarze przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – gwarancje procesowe nie były wykorzystywane jako przeszkoda w wykonywaniu orzeczeń sądów.

121. Artykuł 4a decyzji ramowej jest właśnie odpowiedzią na tę troskę o zapewnienie sprawniejszego wykonywania europejskich nakazów aresztowania w celu wykonania wyroków zaocznych przy jednoczesnym wzmocnieniu – w sposób dostosowany do tego celu – praw procesowych zainteresowanych osób.

122. Wykładnia art. 53 karty, która pozwoliłaby organowi sądowemu wykonującemu nakaz na podstawie krajowej normy konstytucyjnej na uzależnienie w sposób ogólny wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania wyroku zaocznego od warunku, że osoba, przeciwko której nakaz został wydany, będzie mogła skorzystać w państwie członkowskim wydającym nakaz z ponownego rozpoznania swojej sprawy, naruszyłaby równowagę uzyskaną w drodze art. 4a decyzji ramowej i w związku z tym nie jest dopuszczalna.

123. Jednocześnie pragnę uściślić, że motywu 12 decyzji ramowej nie można rozumieć w ten sposób, że jest on potwierdzeniem pierwszej z wykładni proponowanych przez Tribunal Constitucional. Zgodnie z tym motywem decyzja ramowa „nie uniemożliwia państwu członkowskiemu stosowania własnych norm konstytucyjnych odnoszących się do sprawiedliwego procesu”. Motyw ten, moim zdaniem, należy czytać łącznie z art. 1 ust. 3 decyzji ramowej. Jak jednak przekonaliśmy się powyżej, przepis ten jest pozbawiony w znacznej mierze swej skuteczności (effet utile), skoro – do celów wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wyroku zaocznego – standard ochrony prawa do rzetelnego procesu jest, od chwili przyjęcia art. 4a ust. 1 decyzji ramowej, przedmiotem wspólnej definicji wewnątrz Unii.

124. Oprócz wykładni art. 53 karty pytanie trzecie Tribunal Constitucional porusza w rzeczywistości kwestię zakresu swobody państw członkowskich przy ustalaniu poziomu ochrony praw podstawowych, jaki chciałyby zagwarantować w związku z wykonywaniem prawa Unii. W tej kwestii należy rozróżnić sytuacje, w których istnieje na poziomie Unii definicja stopnia ochrony, jaki należy zapewnić danemu prawu podstawowemu w ramach realizowania działania Unii od tych, w których ten poziom ochrony nie podlega wspólnej definicji.

125. W pierwszym wypadku określenie poziomu ochrony jest, jak mogliśmy zobaczyć, ściśle związane z celami danego działania Unii. Jest odzwierciedleniem równowagi między potrzebą zapewnienia skuteczności działania Unii oraz potrzebą wystarczającej ochrony praw podstawowych. W tej sytuacji jest oczywistym, że powołanie się a posteriori przez państwo członkowskie na przyjęty przez nie wyższy poziom ochrony mogłoby skutkować naruszeniem równowagi osiągniętej przez prawodawcę Unii, a zatem zaszkodzić stosowaniu prawa Unii.

126. W kontekście decyzji ramowej jej art. 4a ust. 1 jest wyrazem porozumienia między wszystkimi państwami członkowskimi w celu określenia, kiedy osoba skazana zaocznie powinna zostać przekazana bez szkody dla jej prawa do rzetelnego procesu i praw do obrony. To porozumienie między państwami członkowskimi nie pozostawia miejsca dla stosowania krajowych, rozbieżnych standardów ochrony.

127. W drugim natomiast wypadku państwa członkowskie korzystają z większego zakresu swobody przy stosowaniu – w zakresie zastosowania prawa Unii – takiego poziomu ochrony praw podstawowych, który pragną zapewnić w krajowym porządku prawnym, i to dopóty, dopóki taki poziom ochrony jest do pogodzenia z prawidłowym wykonywaniem prawa Unii i nie narusza innych praw podstawowych prawem Unii chronionych⁴⁰.

128. Poczyniwszy te uściślenia, należy obecnie zidentyfikować funkcję art. 53 karty na tle jej całości.

129. Podejmując się tego zadania, nie wolno, moim zdaniem, nie docenić politycznej i symbolicznej wartości tego artykułu⁴¹. Ponadto w moim przekonaniu artykuł ten powinien być odczytywany w ścisłym związku z art. 51 i 52 karty, których stanowi kontynuację.

130. Zgodnie z wyjaśnieniami dotyczącymi art. 53 karty „[p]ostanowienie to ma na celu utrzymanie poziomu ochrony zapewnionego obecnie, w ramach ich odpowiedniego zakresu zastosowania, przez prawo Unii, prawo krajowe i międzynarodowe. Z uwagi na jej znaczenie, w artykule została zawarta wzmianka o [EKPC]”.

131. Autorzy karty nie mogli pominąć wielości źródeł ochrony praw podstawowych wiążących państwa członkowskie i w związku z tym musieli przewidzieć, w jaki sposób karta powinna współistnieć z tymi źródłami. Taki jest główny cel tytułu VII karty, który zawiera postanowienia ogólne regulujące jej wykładnię i stosowanie. Widziany z tej perspektywy art. 53 karty uzupełnia zasady wyrażone w art. 51 i 52, przypominając, po pierwsze, że w systemie, w którym panuje wielość źródeł ochrony praw podstawowych, karta nie aspiruje do tego, by stać się wyłącznym instrumentem ochrony tych praw, a po drugie, że nie może one sama w sobie skutkować naruszeniem lub obniżeniem poziomu ochrony wynikającego z tych różnych źródeł we właściwych im obszarach zastosowania.

40 — Jako przykłady praw podstawowych korzystających w niektórych państwach członkowskich z wyższego poziomu ochrony w porównaniu z poziomem ochrony wynikającym z EKPC zob. L.F.M. Besselink, General Report, *The Protection of Fundamental Rights Post-Lisbon: The Interaction between the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the European Convention on Human Rights and National Constitutions*, op.cit., s. 63, w szczególności s. 70. Zobacz również C. Ladenburger, op.cit., który uważa, że „where Union law leaves several ways of implementation without its effectiveness being undermined, then it is hard to see why the national authority should not be authorised to select only such modes of implementation that respect its own constitution”, s. 173.

41 — Zobacz J. Bering Liisberg, Does the EU Charter of Fundamental Rights Threaten the Supremacy of Community Law? – Article 53 of the Charter: a fountain of law or just an inkblot?, *Jean Monnet Working Paper*, nr 4/01, s. 18, 50.

132. Karta nie jest instrumentem odizolowanym i oddzielnym od pozostałych źródeł ochrony praw podstawowych. Ona sama przewiduje, że wykładnia jej przepisów powinna być dokonywana z należyтым uwzględnieniem innych źródeł prawa, zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. W ten sposób art. 52 ust. 3 karty tworzy z EKPC standard minimalny, poniżej którego prawo Unii zejść nie może, a art. 52 ust. 4 karty przewiduje, że – w zakresie w jakim karta uznaje prawa podstawowe wynikające ze wspólnych tradycji konstytucyjnych państw członkowskich – prawa te interpretuje się zgodnie z tymi tradycjami⁴².

133. W uzupełnieniu tych postanowień art. 53 karty uściśla, że w ramach współlistnienia różnych źródeł ochrony praw podstawowych karta nie może sama przez się prowadzić do obniżenia poziomu ochrony tych praw w poszczególnych porządkach prawnych. W ten sposób artykuł ten potwierdza, że karta narzuca poziom ochrony praw podstawowych jedynie w zakresie zastosowania prawa Unii.

134. Karta nie może więc skutkować zmuszaniem państw członkowskich do obniżenia poziomu ochrony praw podstawowych gwarantowanego w ich konstytucjach krajowych w wypadkach, które sytuują się poza zakresem prawa Unii. Artykuł 53 karty wyraża również myśl, że jej przyjęcie nie powinno stanowić dla państw członkowskich pretekstu do zmniejszenia ochrony praw podstawowych w zakresie zastosowania prawa krajowego.

135. W tej kwestii wyrażenie „we właściwych im obszarach zastosowania” ma na celu upewnienie państw członkowskich co do tego, że karta nie aspiruje do zastąpienia ich konstytucji krajowej w zakresie poziomu ochrony gwarantowanego przez nią w zakresie zastosowania prawa krajowego⁴³. Jednocześnie zawarcie tego wyrażenia oznacza, że art. 53 karty nie może naruszać pierwszeństwa prawa Unii, gdy ocena poziomu ochrony praw podstawowych, jaki należy osiągnąć, jest dokonywana w ramach wykonywania prawa Unii.

136. W świetle takiego odczytania art. 53 karty proponuję więc Trybunałowi, by orzekł, że wykładni tego artykułu należy dokonywać w ten sposób, że nie pozwala on organowi sądowemu wykonującemu nakaz na uzależnienie, na podstawie krajowego prawa konstytucyjnego, wykonania europejskiego nakazu aresztowania od warunku, że osoba, której nakaz dotyczy, będzie mogła skorzystać z ponownego rozpoznania jej sprawy w państwie członkowskim wydającym nakaz, skoro art. 4a ust. 1 decyzji ramowej nie zezwala na stosowanie takiego warunku.

137. Pragnę uściślić, że stanowisko, które proponuję Trybunałowi w niniejszej sprawie, nie powoduje zanegowania potrzeby uwzględnienia tożsamości narodowej państw członkowskich, której elementem jest bez wątpienia tożsamość konstytucyjna⁴⁴.

42 — Przesłanie art. 52 ust. 4 karty zostało w ten sposób przedstawione w: C. Ladenburger, op.cit., s. 179:

„[T]he step of incorporating a written catalogue into primary law should not lead to construing Union fundamental rights in complete abstraction from the Member States' constitutional traditions and laws”.

Artykuł 52 ust. 6 karty, który stanowi, że „[u]stawodawstwa i praktyki krajowe uwzględnia się w pełni, jak przewiduje to niniejsza karta”, reprezentuje to samo rozumowanie.

43 — Zobacz J. Bering Liisberg, op.cit., s. 16, 35. W państwach członkowskich sądy krajowe są w stanie zdecydować, który standard ochrony należy stosować w zależności od rozpatrywanej sytuacji oraz właściwego prawa. Zobacz w tej kwestii: L.F.M. Besselink, op.cit., który zauważa, że „in federal states courts are acquainted with the distinction between areas of competence and the differentiated standards which accompany each. At the same time there is little doubt that the various »layers« overlap”, s. 77.

44 — Zobacz w tej kwestii, w szczególności, D. Simon, *L'identité constitutionnelle dans la jurisprudence de l'Union européenne*, *L'identité constitutionnelle saisie par les juges en Europe*, Éditions A. Pedone, Paris 2011, s. 27; V. Constantinesco, *La confrontation entre identité constitutionnelle européenne et identités constitutionnelles nationales, convergence ou contradiction? Contrepoint ou hiérarchie?*, *L'Union européenne: Union de droit, Union des droits – Mélanges en l'honneur de Philippe Manin*, Éditions A. Pedone, Paris 2010, s. 79, oraz w tym samym dziele, J.D. Mouton, *Réflexions sur la prise en considération de l'identité constitutionnelle des États membres de l'Union européenne*, s. 145.

138. Nie zapominam o tym, że zgodnie z art. 4 ust. 2 TUE Unia jest obowiązana szanować tożsamość narodową państw członkowskich, „nierozzerwalnie związaną z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi”⁴⁵. Zauważam także, że w preambule do karty przypomniano, że w swoim działaniu Unia powinna szanować tożsamość narodową państw członkowskich.

139. Państwo członkowskie, które uznałoby, że przepis prawa wtórnego narusza jego tożsamość narodową, mogłoby więc zaskarżyć ten przepis na podstawie art. 4 ust. 2 TUE⁴⁶.

140. W niniejszej sprawie nie mamy jednak do czynienia z taką sytuacją. Wymiana stanowisk, jaka miała miejsce zarówno przed Tribunal Constitucional, jak i przed Trybunałem przekonuje, że określenie zakresu prawa do rzetelnego procesu i praw do obrony w wypadku wyroków wydanych zaocznie nie może naruszyć tożsamości narodowej Królestwa Hiszpanii.

141. Poza tym że ustalenie tego, co stanowi „absolutną treść” prawa do obrony, jest nadal przedmiotem dyskusji nawet wewnątrz Tribunal Constitucional, Królestwo Hiszpanii samo bowiem wskazało na rozprawie, opierając się w szczególności na istniejących w prawie hiszpańskim wyjątkach od ponownego rozpoznania sprawy po wyroku wydanym zaocznie, że kwestia udziału oskarżonego w rozprawie nie jest elementem tożsamości narodowej Królestwa Hiszpanii.

142. Ponadto nie należy moim zdaniem mylić tego, co mieści się w wymagającej koncepcji ochrony prawa podstawowego z naruszeniem tożsamości krajowej lub, ściślej rzecz ujmując, tożsamości konstytucyjnej państwa członkowskiego. Z pewnością w niniejszej sprawie chodzi o prawo podstawowe chronione konstytucją hiszpańską, której wagi nie sposób nie doceniać, nie oznacza to jednak, że należy tu rozważać stosowanie art. 4 ust. 2 TUE.

143. Należy ponadto dodać, że uwzględnienie elementów odróżniających charakteryzujących krajowe porządki prawne należy do zasad, które powinny przewodzić budowaniu przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

144. Artykuł 67 ust. 1 TFUE stanowi bowiem, że „Unia stanowi przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w poszanowaniu praw podstawowych oraz różnych systemów i tradycji prawnych państw członkowskich”. Z drugiej strony art. 82 ust. 2 TFUE przewiduje, że normy minimalne, które Parlament i Rada mogą ustanawiać między innymi w zakresie praw jednostek w postępowaniu karnym, powinny uwzględniać „różnice między tradycjami i systemami prawnymi państw członkowskich”. Zauważam ponadto, że art. 82 ust. 3 TFUE stanowi, że „[j]eżeli członek Rady uzna, że projekt dyrektywy, o której mowa w ustępie 2, mógłby naruszać podstawowe aspekty jego systemu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych, może zażądać przedłożenia tej kwestii Radzie Europejskiej”; w takim wypadku procedura prawodawcza ulega zawieszeniu i w razie przedłużającego się braku porozumienia może doprowadzić do wzmocnionej współpracy.

145. Przyjęcie przez prawodawcę Unii art. 4a decyzji ramowej wykazuje, że państwa członkowskie chciały uzgodnić wspólne podejście do kwestii wykonywania europejskich nakazów aresztowania wydanych zaocznie i że to wspólne podejście jest do pogodzenia z różnorodnością tradycji i systemów prawnych państw członkowskich.

45 — Trybunał odwołuje się do tego postanowienia w wyrokach: z dnia 22 grudnia 2010 r. w sprawie C-208/09 Sayn-Wittgenstein, Zb.Orz. s. I-13693, pkt 92; z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie C-391/09 Runevič-Vardyn i Wardyn, Zb.Orz. s. I-3787, pkt 86; a także z dnia 24 maja 2011 r. w sprawie C-51/08 Komisja przeciwko Luksemburgowi, Zb.Orz. s. I-4231, pkt 124. Zobacz również opinia rzecznika generalnego N. Jääskinen w sprawie C-202/11, w toku, pkt 59, oraz wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-253/12 JS, w toku.

46 — Zobacz L.M.F. Besselink, op.cit., który wskazuje, że „divergent fundamental rights standards may not be resolved explicitly via provisions like Article 53 of the Charter and of the ECHR, but by reference to Article 4(2) EU. Reliance on divergent fundamental rights standards is then made dependent on whether it forms part of the constitutional identity of a Member State”, s. 136.

IV – Wnioski

146. W świetle powyższych rozważań proponuję, aby Trybunał odpowiedział na pytania Tribunal Constitucional w następujący sposób:

- 1) Wykładni art. 4a ust. 1 lit. a) i b) decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. należy dokonywać w ten sposób, że zabrania on organowi sądowemu wykonującemu nakaz, w wypadkach określonych w tym przepisie, uzależniania wykonania europejskiego nakazu aresztowania od warunku, że osoba, której nakaz dotyczy, będzie mogła skorzystać z ponownego rozpoznania sprawy w państwie członkowskim wydającym nakaz.
- 2) Artykuł 4a ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 zmienionej decyzją ramową 2009/299 jest zgodny z art. 47 akapit drugi i art. 48 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.
- 3) Artykuł 53 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej nie pozwala organowi sądowemu wykonującemu nakaz na uzależnienie, na podstawie krajowego prawa konstytucyjnego, wykonania europejskiego nakazu aresztowania od warunku, że osoba, której nakaz dotyczy, będzie mogła skorzystać z ponownego rozpoznania jej sprawy w państwie członkowskim wydającym nakaz, skoro na stosowanie takiego warunku nie zezwala art. 4a ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 zmienionej decyzją ramową 2009/299.